

DEL 1 STUDIER

Oppfølging av tiltak fra forrige års rapport

Administrative utfordringer

Tiltak: Fakultetet vil se nærmere på forholdet mellom administrative ressurser og produksjon av kompendier.

Oppfølging: Det ble i vårsemesteret 2006 gjennomført et prøveprosjekt hvor trykkeriet fikk ekstra midler for å bedre på kvaliteten på kompendiene. Rapporter fra dette prosjektet viser at kvaliteten på kompendiene er blitt bedre i perioden med ekstra støtte. Trykkeriet har ikke kapasitet til å gjøre denne jobben med sin faste bemanning og fakultetet vil derfor i neste budsjettbehandling sørge for at trykkeriet bevilges nødvendige prosjektmidler to ganger årlig slik at det blir mulig å ha tilfredsstillende kvalitet på kompendiene.

Vi regner med at dette prosjektet vil føre til at de som også i årets rapport har innsigelse på kompendiekvaliteten blir fornøyde. I tillegg er det ytret ønske om at kompendiene må være tilgjengelig på et tidligere tidspunkt. Dette må være et samarbeid mellom fagmiljø og trykkeri.

Tiltak: Studieenheten ved SV-fakultetet må fastsette rutiner for oppfølging av bachelorstudenter.

Oppfølging: Studieenheten gjennomfører en gang pr. semester en felles gjennomgang av studentenes utdanningsplaner og håper på denne måten å demme opp for feil i studentenes utdanningsplaner. Denne gjennomgangen sørger også for å inndra studieretten til studenter som ikke lenger er aktive i programmene.

Undervisningskvalitet

Tiltak: Det må vurderes om det er flere studentgrupper som har behov for tilsvarende kurs (engelsk-kurs), eller om inntakskravene til engelskspråklige masterprogram må skjerpes.

Oppfølging: De engelskspråklige programmene må vurdere om det i tillegg til generelle opptakskrav er behov for å innføre egne standard opptakstester slik det er utbredt ved flere universiteter internasjonalt.

KVALITETSSIKRINGSRAPPORT FOR STUDIEÅRET 2005/2006

Innledning

I høst gjennomførte SV-fakultetet en studentundersøkelse (heretter kalt Studentundersøkelse SVF) blant alle våre studenter på lavere og høyere grad, unntatt EVU-studenter (undersøkelsen er vedlagt rapporten). 399 studenter svarte på undersøkelsen og svarene er fordelt på alle studieprogram.

Det er svært gledelig å lese at de aller fleste studentene våre trives på sitt studium.

Jeg trives på mitt studium	Prosent
1 - helt uenig	1,3 %
2	4,5 %
3	22,5 %
4	33,6 %
5 - helt enig	38,1 %

(Studentundersøkelse SVF)

Fakultetet har tidligere oppfordret fagmiljøene til å fokusere på faglig – og sosialt studiemiljø, og programstyrene rapporterer om mange ulike tiltak som fagmiljøene iverksetter for at studentene skal ha gode faglige og sosiale areneer i løpet av studietiden. Flere gjennomfører for eksempel ekskursjoner tidlig i studieprogrammet. Studentene gir gode tilbakemeldinger og sier at det er svært positivt for det sosiale miljøet og gir god kullfølelse.

Selv om trivselen blant våre studenter er svært stor, har vi mange utfordringer av generell karakter som de aller fleste av våre fagmiljø er opptatte av. I årets programstyrerapporter fokusere mange på gjennomstrømming på mastergrad, og fagmiljøene ønsker å legge til rette for at studentene skal bli i stand til å gjennomføre på normert tid. Et annet gjennomgående tema er at studentenes innsats i studiene er for lav, og det får konsekvenser for undervisningsopplegg og læringsutbytte. Programstyrene rapporterer også om ulike utfordringer i undervisning og studiestruktur, og det er gledelig å lese hvordan fagmiljøene i stor grad tar tak i problemene etter hvert som de får kjennskap til dem. Et gjennomgående tema fra studentenes side har i flere år vært mer bruk av elektroniske verktøy i undervisningen.

Vi vil i liten grad fokusere på spesielle forhold knyttet til enkelte studier, og i større grad hente fram erfaringer som er felles for flere studieprogram. I årets rapport vil vi fokusere spesielt på tre forhold som reflekterer problemstillinger som mange av våre fagmiljøer og studenter er opptatte av å forbedre:

1. Gjennomføring av mastergrad
2. Studentenes egeninnsats i studiene
3. Bruk av elektroniske læringsplattformer

Studiekvalitetsarbeid

Fakultetet kjenner til at det er stor variasjon fagmiljøene imellom når det gjelder studiekvalitetsarbeid. De aller fleste gjennomfører evalueringer på emne og program i henhold til kvalitetssikringsbeskrivelsen, og opptil flere fagmiljø gjør mer enn det som er kreves. Likevel er det ennå noen fagmiljø som ikke gjennomfører faglærerevalueringer på de utvalgte emnene og årlige programevalueringer. Fakultetet har gjentatte ganger bedt disse fagmiljøene om å iverksette de nødvendige tiltakene for at emne- og programevalueringer skal gjennomføres i henhold til kravene i kvalitetssikringssystemet. Årsakene til at noen ennå ikke har fått alle rutinene på plass er nok ulike, som for eksempel manglende interesse blant faglærere til å levere faglærerevaluering og sykdomsfravær blant administrativt personale. Fakultetet vil understreke overfor fagmiljøene som sliter med å få rutinene på plass at det er

ikke kun et administrativt ansvar at kvalitetssikringsarbeidet gjennomføres i henhold til kravene. Ansvar for kvalitetssikringsarbeidet er et lederansvar. Svært mye av ansvaret for å opprettholde rutinene er delegert til det administrative personalet, men det fritar ikke lederen for programstyret eller instituttledelsen for ansvar når for eksempel det administrative personalet er fraværende pga sykemelding og lignende. Programstyrelederne og instituttlederne må vise større engasjement i arbeidet med kvalitetssikring av studiene i de tilfeller hvor kvalitetssikringsarbeidet ennå ikke gjennomføres i henhold til kravene i kvalitetssikringsbeskrivelsen.

Fra og med høsten 2005 har det vært større fokus på at studentene skal ta i bruk student e-post og et av tiltakene som har blitt gjennomført er at studentene får automatisk tildelt en e-postadresse som de **kan** aktivisere etter at de har registrert seg. På informasjonsmøter holdt sentralt og lokalt har nye studenter blitt fortalt at det er svært viktig at de tar i bruk student e-posten sin for å kunne motta studieinformasjon. Det er positivt at det oppfordres til felles praksis når det gjelder å gi informasjon til studentene, men det er problematisk at studentene ikke "tvinges" til å bruke student e-posten i større grad. I praksis får det sannsynligvis liten eller ingen konsekvenser for de studentene som lar være å aktivisere student e-posten, og når studentene i tillegg oppgir sin private e-postadresse i registreringen, virker opplegget noe inkonsekvent. For at ordningen med informasjon via student e-post skal fungere, må det foreligge noen klarere retningslinjer for studentenes del fra sentraladministrasjonen. Er det for eksempel nødvendig at studentene oppgir sin private student e-post i StudWeb når vi på den andre siden forteller dem at vi ikke akter å sende informasjon om studiene til de private e-postene?

Slik det er per i dag, praktiseres det ulikt fra fakultet til fakultet og internt på fakultetene. I rapporteringsåret har SV-fakultetet forsøkt å kun bruke student e-post i studentevalueringer via QuestBack (unntatt for EVU-studentene og studentene ved Institutt for statsvitenskap). Noen av våre fagmiljø har opplevd drastisk nedgang i svarprosent i studentevalueringer, og resultatene fra evalueringene blir mindre relevant dess færre som svarer. Studentene tar emner på ulike institutt og fakultet og erfarer at praksis varierer. Det ser ut til at de ikke tar oppfordringene om å bruke student e-post så veldig alvorlig. Erfaringene vi har gjort oss er at det er helt nødvendig å etablere enn felles praksis for hele universitetet og en slik ordning må tvinges igjennom. Det er ikke tilstrekkelig å oppfordre til felles praksis. Vi ønsker at Forsknings- og studieavdelinga skal arbeide for at det ikke gis anledning til å oppgi privat e-postadresse i StudWeb.

Også i år rapporteres det fra enkelte programstyrer om at det er vanskelig å få studenter til å delta i evalueringsgrupper, og Programstyret for statsvitenskap henstiller til at studentorganisasjonene ved UiT tar fatt i problemet og bidrar i arbeidet med å øke studentens medvirkning og representasjon.

Fakultetet er kjent med problemet og vi ser at studentene uteblir i mange viktige foraer på institutt og fakultetsnivå. I inneværende semester har det imidlertid bedret seg betraktelig hva angår deltakelse i Studieutvalg og Fakultetsstyret. SV-fakultet ble tidlig i semesteret innkalt til et møte med den nye lederen av SV-fakultets student AU for å kartlegge problemer og muligheter for AU-lederens arbeid. Fakultetet informerte AU-lederen om den lave studentdeltakelsen i utvalg og styrer, og svært kort tid etter ble fakultets styre og studieutvalg representert av studenter. Vi vil berømme AU-lederen for det gode initiativet og arbeidet han har gjort i løpet av den korte tiden har han vært virksom i sitt verv. Fakultetet tror ikke at studentdeltakelse vil øke betraktelig som et resultat av pålegg fra institutt eller fakultet. Vi vet at fagmiljøene legger betydelig innsats i å få studentdeltakelsen opp, med varierende resultat. Dersom studentene skal delta i demokratiske råd, styrer og evalueringsgrupper vil

den viktigste mobiliseringsfaktoren være det arbeidet som studentene selv gjør i innenfor sine fora. Dette betyr selvfølgelig at den muntlige evalueringsmetoden er sårbar for studentdeltakelse, og det er særlig i de store studentkullene vi får tilbakemeldinger om sviktende deltakelse. Fagmiljøene rapporterer at evalueringsmetodene stadig er til drøfting for å sikre studentdeltakelse.

Arbeidet med og utviklingen av studiekvalitetsarbeidet er også tema i SV-fakultetets undervisningsstrategi (se nærmere beskrivelse av strategien under punktet om undervisningskvalitet), som har tilført et nytt tiltakspunkt for det videre arbeidet med studiekvaliteten:

Tiltak:

Evalueringsav studentenes kompetansemål og læringsutbytte i forhold til innsats skal utvikles.

INNTAKSKVALITET

Mål:

Studentenes forkunnskaper skal samsvare med de faglige kravene som stilles i hvert studieprogram.

Utfordringer for internasjonale programmer

Programstyret for urfolksstudiet rapporterer at for å opprettholde programmets internasjonale profil, er at det avgjørende at det finnes tilgjengelig stipender. I dag er NORAD - og kvotestipend knyttet til programmet. Det å ha en studentgruppe hvor mange land er representert, er positivt for læringsutbyttet siden alle bidrar med erfaringer og kunnskaper fra egne land til hele gruppen. Det vil være en utfordring for programmet å opprettholde den internasjonale profilen i fremtiden.

Både programstyret for urfolksstudiet og fredsstudiet rapporterer om problemene som knytter seg til studenter fra USA. Disse studentene blir utelukket fra urfolksstudiet fordi det er nærmest umulig for dem å få finansiering. Studentene fra USA kan få støtte til finansiering av studiet dersom UiT er tilknyttet Free Application for Federal Student Aid (FAFSA). Per i dag har ikke UiT noen samarbeidsavtale med FAFSA og det får uheldige konsekvenser for USA-studenter på programmet. Fakultetet har forsøkt å ta denne problemstillingen opp med Forsknings- og studieavdelinga, men det har hittill ikke vært mulig å få til en dialog om temaet. Fakultet vil oppfordre FSA til å få i stand en avtale med FAFSA for å sikre en best mulig inntakskvalitet på studieprogrammene.

Programstyret for urfolksstudier vil arbeide for å opprettholde og kanskje øke tilgangen på studentstipend. I tillegg vil programstyret arbeide for å rekruttere flere studenter som selv finansierer sine studier.

Programstyret for visuelle kulturstudier rapporterer at det må utvikles mer presise opptakskriterier og opptaksprosedyrer for å sikre samsvar mellom studentenes forventning, studiets innhold og studentenes bakgrunnskunnskap. Det må avgrenses og defineres hva det innebærer at Visuelle kulturstudier er et tverrfaglig studie. Navnet Visuelle kulturstudier påvirker forventninger til studiets innhold. Programstyret mener at det kan være hensiktsmessig å skifte til et navn som i større grad samsvarer med studiets fokus.

Adgangsregulering

Ved oppstarten av masterprogrammene høsten 2003 var det kun spesialpedagogikk av de ordinære, norske programmene, som var adgangsregulert. Ved etablering av masterstudium i psykologi høsten 2005 ble det samtidig vedtatt adgangsregulering, samt at masterstudiet i arkeologi ble adgangsregulert. Videre er det nå i 2006 søkt adgangsregulering for masterprogrammet i organisasjon og ledelse og masterprogrammet i statsvitenskap. Begrunnelse for adgangsregulering ligger i veiledningskapasiteten på masteroppgaven.

INNSATSKVALITET OG RAMMEKVALITET

Mål: SV-fakultetet skal ha en ressursbruk i hvert studieprogram som legger forholdene til rette for god undervisning og som samtidig skal være godt avstemt i forhold til den samlede ressursbruken og de øvrige oppgavene fakultetet og det vitenskapelige personalet har. Vi vil også her ta med vurderinger som gjelder det administrative støtteapparatet.

Tilgang på valgemner

Flere programrapporter melder om at studentene ønsker bedre tilgang på valgemner. Begrunnelsen for dette er for noen ressurs hensyn. Institutt for arkeologi refererer bl.a. til at: *”Underbemanning har gjort det vanskelig å gi et tilfredsstillende tilbud av valgemner.”*

Rapporten for masterstudiet i pedagogikk refererer også til dette. Studieåret 2005/2006 var det i realiteten ingen valgmulighet blant emnene på masternivå. Antallet emner som ble tilbudt svarte til det antallet som var obligatorisk. Institutt for pedagogikk og lærerutdanning vil derfor utvikle flere valgfrie emnetilbud for master i pedagogikk. For at økt reell valgfrihet ikke skal medføre dårlig ressursutnyttelse vil de *stille krav om et visst antall påmeldte for at et undervisningen på et emnet skal kunne gjennomføres.* (vår utheving)

Kommentar: Å stille krav til antall påmeldte er problematisk. Til hvilket tidspunkt skal dette kravet vært oppfylt? Studentene trenger ikke registrere seg før fristen går ut hhv 1. september og 1. februar. For ikke å miste mulighetene til å ta full progresjon, dvs velge andre emner hvis dette blir avlyst, må de melde seg opp i flere emner innen fristen.

I programstyrer rapporten fra masterprogrammet i organisasjon og ledelse nevnes også dette spørsmålet. Institutt for statsvitenskap er i denne forbindelse i dialog med andre institutt med tanke å kunne tilby flere valgemner for studentene. Dette er et tiltak flere institutt og programstyrer bør gjøre mer av, spesielt de som av ressursmessige hensyn har problemer med å etablere flere valgemner. Men også rapporten for master i statsvitenskap refererer til diskusjoner om det bør settes et minimumskrav mht påmelding: *”Den generelle holdningen blant de vitenskapelig ansatte er at hvis instituttet skal tilby flere emner, må studentene også delta langt mer aktivt i undervisningen enn hva man erfarer i dag. Oversiktene viser at det er flere som går opp til eksamen i enkeltemnene sammenlignet med antallet som møter opp på forelesningene. Instituttet har løpende diskusjoner om hvorvidt man bør sette en minimumsgrense for hvor mange studenter som bør være tilstede for at undervisning skal gis”*

Tiltak:

For å kunne tilby studentene et større antall relevante valgemner i programmene, oppfordres alle til å jobbe aktivt med å etablere en valgmenliste fra andre institutt og legge disse inn i programmene.

Fakultetet bør diskutere hva som skal være et minimum av påmeldte studenter for at undervisning skal gis og ta opp hvordan dette skal kunne gjennomføres.

Administrative utfordringer

I rapporteringsåret framkom det i studentavisa Utropia at studentene ved russlandsstudiet var misfornøyde med administreringen og organiseringen av studiet. Et av hovedproblemene har vært at studentene ikke har fått den hjelpen de har trengt, og at ansvarsdelingen mellom HUM-fak og SV-fak bidro til å komplisere koordineringen av informasjon og veiledning. Det har blitt iverksatt til tak for å unngå dette i framtiden. Nå er ansvaret for programmet plassert hos én person på SV-fakultetet, informasjonen på nettsidene er forbedret og nettsiden for studiet er plassert mer tilgjengelig på SV-fakultetets nettsider. Koordineringen av informasjon innad i fagmiljøet har også gjennomgått forbedringer og studiekonsulent ved HUM-fak har bidratt positivt til at studentenes interesser ved HUM-fak blir ivaretatt på en best mulig måte. Erfaringene så langt tyder på at tiltakene har fungert: Studieprogrammet ivaretas på en bedre og mer helheltlig måte og studentene er langt mer fornøyde nå.

Informasjon

Det gis for dårlig informasjon ved endringer i undervisningstidspunkt og lignende. Det må hele tiden være et samarbeid mellom faglærere og administrasjon for at studentene skal få riktig informasjon. Dersom ekspedisjonene får melding om endringer kan disse legges ut på et fast sted på fakultetets hjemmeside. Med ny studentportal forutsetter vi at det skal bli enklere å gi studenter beskjed om endring i undervisning, for eksempel på SMS /e-post og eventuelt skjermer sentralt plassert på fakultetet.

Institutt for psykologi er fortsatt av den oppfatning at universitetets rammer for nettsider ikke er de beste for god kommunikasjon med studentene. Som en konsekvens av dette har instituttet delvis utarbeidet egne nettsider for enkelte emner (i første omgang emnene som inngår i årsstudiet). Her er det også etablert et nettbasert skriveopplæringssopplegg for studentene. Sentral informasjon som for eksempel informasjon om hvor og når eksamen avholdes er i dag for dårlig utbygd i forhold til nettsidene/import fra FS. Instituttet ønsker bedre løsninger på dette, og vurderer det slik at det er nødvendig å utvikle egne nettsider også på dette området dersom det ikke skjer en forbedring raskt.

Oppfølging av studentenes utdanningsplaner

Fakultetet har mottatt tilbakemeldinger at det per dags dato ikke eksisterer gode nok statistikker for gjennomstrømming. Statistikkene som per i dag er tilgjengelig i FS gir ikke et riktig bilde av faktisk gjennomstrømming fordi statistikken ikke tar hensyn til hvorvidt studentene er del- eller heltidsstudenter. Fakultetet oppfordrer Forsknings- og studieavdelinga om å arbeide for at FS-rapportene skal gi gode nok rapporter for gjennomstrømming.

Programstyrer rapporten fra statsvitenskap og fra organisasjon og ledelse fremhever følgende: *"Tall på gjennomstrømming, dvs. hvor mange studenter fullfører på normert tid, er en av de viktigste suksesskriteriene for et institutt. Interessen for disse tallene er stor, og etterspørres fra flere hold. Instituttet savner gode oversikter og tallmateriale som enkelt kan hentes ut fra FS for å vise gjennomstrømming."*

Tiltak:

Institutt for statsvitenskap ber fakultetet om å få på plass system og rutiner rundt vedlikehold av utdanningsplaner. Vedlikehold ses i sammenheng med tidspunkt for utkjøring av oversikter/statistikker som skal brukes i videre rapporteringer.

Dette er et tiltak som fakultetet er i dialog med sentraladministrasjonen om og som vil følges opp.

UNDERVISNINGSKVALITET

Mål: SV-fakultetet skal gi forskningsbasert undervisning og veiledning som holder et høyt faglig og pedagogisk nivå.

Undervisningsstrategi

SV-fakultetets prodekan for undervisning har i rapporteringsåret utarbeidet en undervisningsstrategi for SV-fakultetet. Strategien blir et viktig redskap i arbeidet med å utvikle undervisningsaktiviteter og metoder tilpasset de utfordringer som våre fagmiljø og studenter står overfor.

”Studentrollen er under sterk endring og Kvalitetsreformen bygger på et læringssyn der den aktive, medbestemmende og lærende student settes i fokus. Dette forutsetter et styrket forhold mellom student og institusjon med gjensidige forpliktelser. Forpliktende studieavtaler for både heltids- og deltidsstudenter foreslås i St. Meld 27(2000-2001:29). Her legges det til rette for større frihet, men generelt også større ansvar for den enkelte student.

Studentene skal være en aktiv part i læringsprosessen, og kvaliteten på utdanningen vil være avhengig av måten universitetet lykkes i å legge til rette for å organisere undervisning og kunnskapsutvikling for nye generasjoner akademikere. SV-fakultetet har som mål at studentene skal utvikle en solid kunnskapsbase og i tillegg gjennom det læringsmiljøet vi bygger opp få mulighet til å utvikle sine holdninger, sin etiske bevissthet og evne til å fungere i samspill med andre.”¹

Undervisningsstrategien gir føringer på utviklingsarbeidet, og vi vil i denne rapporten vise til strategien under punkter som berøres av denne. Undervisningsstrategien som helhet gjengis ikke i fakultetsrapporten, men finnes som vedlegg til rapporten.

Studentdeltakelse i undervisningsaktiviteter

Fakultetet har mottatt mange tilbakemeldinger som tar opp studentenes deltakelse i undervisningsaktiviteter. De fleste rapporterer at studentenes innsats er for liten, det er for lavt oppmøte til undervisning, studentene leser for lite pensum og studentene ønsker en mer formalisert studiestruktur med obligatoriske undervisningsaktiviteter. Det finnes selvfølgelig unntak fra denne tendensen, og vi har i tidligere rapporter trukket fram arkeologistudentene som eksempel på det motsatte, nemlig studenter som møter til undervisning og som i stor grad innfrir fagmiljøets forventninger. Vi vil komme tilbake til de erfaringene som er gjort ved Institutt for arkeologi, men først vil vi presentere noen av problemene som det rapporteres om:

¹ SV-fakultetets undervisningsstrategi, s.1.

Fagmiljøet ved Institutt for religionsvitenskap gir bachelorstudentene sine undervisningsplaner ved semesterstart, noe som studentene deres har vært svært fornøyde med. Undervisningsplanene gir studentene gode muligheter til å foreberede seg til undervisningen. Likevel gir studentene tilbakemeldinger om at de sjelden eller aldri leser pensum i forkant av undervisningen. Instituttet håper at færre hjemmeoppgaver vil føre til økt fokus på forelesningene og forberedelsene.

Programstyret for planlegging og lokalsamfunnsforskning rapporterer om dårlig oppmøte på en del av forelesningene. Studentene klager også på dårlig oppmøte, spesielt på til seminarundervisningen og de er misfornøyde med studenter som kommer for seint til undervisning. På bakgrunn av det dårlige oppmøte har det blitt innført 3-timersbolker bestående av 2 timers forelesning og 1 time seminar.

Faglærer på innføringsemnet i arkeologi sier studentene ikke oppfatter undervisningen som en ressurs i forhold til eksamensarbeid.

Programstyret for bachelor i historie rapporterer om for dårlig oppmøte på introduksjonsemnet i historie. Programstyret drøfter om det bør iverksettes tiltak for å få studentene til å delta på undervisningsaktiviteter. Fagmiljøet mener at studentene leser for lite pensum og det viser seg på eksamensbesvarelsene. Flere studenter har tatt til ordet for å innføre obligatorisk oppmøte til undervisning. Andre tilbakemeldinger går ut på at studenter vil ha tilgang til undervisningsmaterialet slik at de ikke er nødt til å delta i undervisningsaktivitetene. Fagmiljøet ved historie mener det er uaktuelt å legge til rette for at studentene ikke skal delta i undervisningen og i studentaktiviteter, og vil i stedet iverksette tiltak for å få flere til å delta ved å innføre krav om studentinnlegg/obligatorisk oppmøte på flere av emnene på 1000-nivå.

Programstyret for bachelor i statvitenskap rapporterer at studentene i programevalueringen har gitt uttrykk for at de ønsker seminarundervisning med mindre vekt på diskusjoner og samtaler og mer vekt på forelesningsstruktur. Studentene ønsker også en bedre faglig sammenheng mellom forelesningene og seminarene, og at seminarene må bli mer eksamensrelevante og at seminarleder har pedagogisk erfaring. Studentene ønsker i tillegg å aktiviseres med innleveringer.

I fjor rapporterte programstyret for pedagogikk og lærerutdanning noe lignende, nemlig at studentene ønsket en undervisningsform som var mer forelesningsbasert enn samtalebasert. Det er ikke overraskende at studentene ved bachelorprogrammet i statsvitenskap nå tar til ordet for det samme. For at en seminarform med diskusjoner og samtaler skal bli vellykket, må studentene være forberedt til undervisningen i mye større grad enn ved forelesninger. Studentevalueringer ved SV-fakultetet har fokus på studentenes egeninnsats i studiet, og svært mange funn går ut på at studentene ikke forbereder seg til undervisningen. Med denne bakgrunnen er studentenes ønske om mindre diskusjoner og samtaler forståelig, men også bekymringsfull fordi studentene antagelig foretrekker endringer i undervisningsform framfor endringer i studieatferd og studieinnsats. Ønsket om flere innleveringer kan tyde på at studentene er lite i stand til å strukturere sin egen studieinnsats, og at den jevne studieinnsatsen er betinget av ytre press i form av obligatoriske innleveringer og arbeidskrav. Programstyret for bachelor i statvitenskap viser til studentevalueringer der studentene som har fulgt seminarundervisningen gir uttrykk for høyt læringsutbytte. Institutt for statsvitenskap vil drøfte hvorvidt de skal gjøre deltakelse i seminarundervisningen obligatorisk, eventuelt innføre seminardeltakelse som et arbeidskrav på emnet.

En annen problemstilling som programstyret for bachelor i statsvitenskap tok opp i fjorårets og også i årets rapport er studentenes ønske om å få forelesningsnotatene lagt ut på nett i forkant av undervisningen. Enkelte studenter tilkjenner at de ved å hente ut notatene på nettet får tilgang til et undervisningsopplegg uten å måtte følge undervisningen.

Problemstillingen er ikke ny, og vi ser at flere studenter enn studentene ved statsvitenskap ønsker en slik mulighet som for eksempel historiestudentene. I fjorårets fakultetsrapport oppfordret fakultetet fagmiljøene til å drøfte problemstillingen på et prinsipielt nivå før man uten videre går med på en slik ordning. Det er svært viktig studentene ikke lærer opp til å tro at formidling av fag kan erstattes av forelesningsnotater lagt ut på nett. Fagmiljøet ved statsvitenskap har diskutert ordningen og følgende tiltak rapporteres: "Instituttet oppfordrer studentene til å ta mer ansvar for egen læring, møte opp på forelesninger og annen undervisning."

Det er ikke tvil om at obligatoriske aktiviteter bidrar til å øke deltakelsen i undervisningen. Fagmiljø som iverksetter obligatoriske aktiviteter rapporterer om økt deltakelse, og eksempelvis har deltakelsen i seminarundervisningen økt blant sosiologistudentene etter at det ble innført obligatorisk arbeidskrav i seminarundervisningen. Institutt for arkeologi praktiserer frammøteprotokoll og kommuniserer til studentene at undervisningsdeltakelse er obligatorisk. Programstyret for arkeologi rapporterer ikke om dårlig oppmøte til undervisningen, og heller ikke om problemer med gjennomstrømming. Det er svært interessant at arkeologistudiet ikke har mange av de samme problemene som andre studier. Oppbyggingen av bachelorstudiet synes ikke å skille seg ut nevneverdig fra andre bachelorprogram med unntak av et sommersemester der studentene gjennomfører feltarbeid.

Undervisningsmetodene ved bachelorstudiet i arkeologi er varierte og består av forelesninger, seminarer, prosjektarbeid, workshops og utstrakt bruk av ClassFronter. Eksamensformen som dominerer i arkeologiemnene er mappeevaluering og essayskrivning, og i tillegg er det muntlig eksamen på enkelte emner. Studentene får altså en svært bred læringsplattform og de varierte undervisningsmetodene må nødvendigvis være til stor fordel for studentene.

Det synes uunngåelig å drøfte innføring av obligatoriske aktiviteter i undervisningen på svært mange program. Ulempen med obligatoriske aktiviteter er at studenter som har bosted andre steder kan få problemer med å delta i undervisningen og at vi av denne grunn kan miste noen studenter. Per i dag har de fleste emner ikke obligatoriske arbeidskrav som binder studentene til lærestedet. Fakultetet kjenner til flere eksempler på at studenter som tar emne uten å følge undervisningen har større problemer med å tilegne seg pensum enn studenter som er på lærestedet.

Fakultetet ser at det tvinger seg fram flere ordninger der undervisningen blir obligatorisk, og at det kommer som en konsekvens av studentenes ønske om det og fagmiljøene som mener det er nødvendig for å øke læringsutbyttet. Det hersker altså i stor grad en felles forståelse blant studenter og ansatte av at det er nødvendig å innføre obligatoriske aktiviteter, og at læringen først og fremst bør foregå på lærestedet. Fakultetet er positiv til at flere fagmiljø prøver ut ordninger der studenter tvinges til å delta i undervisningsaktiviteter. Det store studietilbudet av etter- og videreutdanningsstudier ivaretar langt på vei studenter som er i jobb på dagtid eller som av andre grunner ikke kan være tilstede regelmessig på campus.

Tiltak: Fakultetet oppfordrer fagmiljøene til å innføre flere obligatoriske aktiviteter knyttet til undervisningen. Videre vil vi anbefale at det tas i bruk varierte undervisningsmetoder slik Institutt for arkeologi har gjort.

Vurderingsformer

I fjor problematiserte fakultetet *måten* mappevurdering har vært forsøkt innført på. Prodekan for undervisning arbeider med å kartlegge bruken av mappevurdering for hele UiT.

Fakultetet har mottatt tilbakemeldinger fra flere fagmiljø som viser til gode erfaringer med bruken av mappevurdering, eksempelvis rapporterer Programstyret for planlegging og lokalsamfunnsforskning at eksamensresultatene for studiet SAMPLAN er bedret etter innføring av mappevurdering. EVU-studiet Geografiske informasjonssystemer viser til gode resultater fra bruk av mappevurdering, og trekker spesielt fram at det blir god sammenheng mellom læring og praksis ved bruk av mappevurdering. Også fagmiljøet ved arkeologi trekker fram at de har gode erfaringer fra bruk av mappevurdering

”Eksamen er kjent for å styre studentenes studieatferd. Det sies at mange studenter ikke studerer, de finner bare frem til strategier for å stå til eksamen. Intensjonene i Kvalitetsreformen vært å komme bort fra ensidig vekt på sluttevaluering og mer vekt på formativ vurdering/undervisningsvurdering for å støtte opp om læringsprosessen. Prioritering av formativ vurdering, vil for de fleste være både nytt og krevende. Skal den vitenskapelig ansatte ha ansvar for all tilbakemelding, kan dette se ut som en vanskelig ordning å praktisere over tid. Et mulig skifte av fokus fra vurdering av læring til vurdering for læring betyr å aktivisere studentene i vurderingen som skjer i undervisningskonteksten. Studenten mottar respons fra andre med det siktemål å forbedre sine arbeid, utvikle sin faglige forståelse osv.

Summativ vurdering eller slutteksamen kan skje på flere og alternative måter. Fakultetet bør prøve ut eksamen av ulik varighet, med eller uten hjelpemidler, individuell eksamen eller gruppeeksamen med mer. SV-fakultetet oppfordret i fakultetsrapporten for 2004-2005 til bruk av eksterne sensor i samsvar med eksamensforskriftens § 37 a). Dette ble gjort for å sikre lik bruk av det nye karaktersystemet.”²

Undervisningsstrategien inneholder følgende tiltakspunkter som omhandler vurdering:

Tiltak:

Alle institutt skal utvikle en plan for og ha forsøk med alternative arbeids- og vurderingsmåter. Det kan være utprøving av for eksempel: arbeidsplikt, problembasert læring, egenvurdering og medstudentvurdering, mappevurdering, kontinuerlig vurdering. Når eksamensform bestemmes, vil faglige hensyn alltid komme først, selv om økonomi også vil spille en rolle. Det er et mål å komme frem til eksamensformer som fremstår som en integrert del av læringsprosessen.

Alle institutt skal prøve ut og vurdere alle de fire ordninger av ekstern sensor som foreslås i eksamensforskriftens § 37: a) ekstern sensor deltar i vurdering av eksamensbesvarelser fra alle kandidatene b) ekstern sensor deltar i utformingen av eksamensoppgaver og sensorveiledning c) ekstern sensor foretar kontroll av intern sensors vurdering av et tilfeldig utvalg kandidater d) eksterne sensorer foretar en samlet vurdering av alle vurderingsordningene som inngår i studieplanen/faget.

IKT og fleksible læringsformer

Høsten 2005 gjennomførte Institutt for filosofi nettbasert Ex. phil. ved bruk av ClassFronter. Evaluering av studiet viser til svært gode resultater. Læringsutbyttet er omtrent det samme på den nettbaserte som for den ordinære Tromsøvarianten. Instituttet ønsker å utvikle et liknende tilbud for Ex. fac.. Programstyret mener det er viktig at studentene får kjennskap til

² SV-fakultetets undervisningsstrategi, s. 1-2.

ClassFronter tidlig i studiet, og at det derfor bør inn i den ordinære Ex. phil.-undervisninga. Programstyret anbefaler at de ansatte ved Institutt for filosofi får skoling i bruken av ClassFronter.

Studentene ved PPU-studiet har gitt tilbakemeldinger om manglende bruk av elektroniske læringsplattformer. Det er en svakhet i utdanningen fordi elektroniske læringsplattformer vil være relevant i utøvelsen av læreryrket. Også studentene ved bachelorprogrammet i statsvitenskap oppfordrer instituttet/fakultetet til å ta i bruk ClassFronter.

En av faglærerene ved et bacheloremne i sosialantropologi foreslår å ta i bruk IKT-baserte undervisningsmetoder, som eksempelvis læringsmetodene fra Textpraxis som ble utviklet av Anniken Greve og Rolf Gaasland ved Det humanistiske fakultet. Metoden har tatt utgangspunkt i Kvalitetsreformens oppfordringer:

1. Oppfordringen om å bruke mer tid sammen med studentene
2. Oppfordringen om å bruke IKT i undervisningen

Metoden går blant annet ut på å lære studentene å analysere tekster, og å lage egen kunnskapsbank. Mer informasjon om Textpraxis finnes på følgende nettside:
http://textpraxis.uit.no/om_textpraxis

Fagmiljøet rundt Textpraxis har gode erfaringer med denne undervisningsmetoden som de fikk Utdannings- og forskningsdepartementets utdanningskvalitetspris (delt 2. plass) for i 2005. Fakultetet synes det ville være svært spennende om flere fagmiljøer ved SV-fakultetet forsøkte å gjennomføre IKT-basert undervisningsmetode slik faglæreren ved ISA foreslår. Selv om videreutviklingen av denne metoden ikke vil bli realisert ved Det humanistiske fakultet, er det mulig å høste av erfaringene til Gaasland og Greve for å ta i bruk flere IKT-baserte undervisningsmetoder ved vårt fakultet.

Studentene har lenge etterlyst mer bruk av elektroniske læringsplattformer, og det god grunn til å tro at forespørslene vil øke betraktelig i framtida. Svært mange av morgendagens studenter erfarer allerede på ungdomsskolenivå utstrakt bruk av elektroniske verktøy i undervisningen. Det samme gjelder for elever i den videregående skolen. Det er altså helt i tråd med utviklingen som har funnet sted i resten av utdanningssektoren at studentene bør ta i bruk elektroniske læringsplattformer i første semester slik Programstyret for filosofi anbefaler.

IKT som infrastruktur og læringsverktøy

”Nettbasert læring er et samlebegrep som skal dekke flere typer aktiviteter på (Inter-) nett. Utgangspunktet er at nettbaserte verktøy skal virke læringsfremmende og læringsstøttende. Nettet brukes til informasjon, distribusjon og kommunikasjon. Det stilles i nettbaserte studieopplegg større krav til skriftlighet, noe mange oppfatter som krevende og belastende. På den annen side forteller forskning om skriving og læring at dette i stor grad kan være med på å gi studentene et større faglig utbytte. Det må også understrekes at behovet for å utvikle studentenes evne til kildekritikk, forsterkes parallelt med større nettbruk.

Tekst og nett har skapt nye forutsetninger for språkutøvelse, og det snakkes både om ”literacy” og ”web-literacy”. Det første forstås som språkevne i forhold til å lese, skrive og kommunisere, mens det andre er knyttet til språkhandlinger som foregår via nettet og som anses som kvalitativt annerledes. Dagens tenåringer vokser opp med både avansert teknologi, sofistikerte mobiltelefoner og erfaringer med å lage multimediale presentasjoner. På universitetet bør de tilbys muligheter for å utnytte denne kyndigheten både i læringsprosesser,

i kompetanseoppbygging og i perspektivet om livslang læring. Elektroniske mapper som alternativ eksamen gir mulighet til å kombinere tekst, lyd, bilde, film og hyperkoblinger. E-mapper kan også ha en viktig funksjon ut over dette siden de kan utvikles til kompetansemapper som kan brukes i jobbsøking nasjonalt og internasjonalt.”³

Den økte bruken av ClassFronter som vi har i vente vil føre til et betydelig økt behov for opplæring. Opplæringen av i bruken av ClassFronter utføres av Uvett. Vi vet ikke om Uvett har tilstrekkelig med ressurser til å bistå fakultetet i opplæringen, men vi vil ta kontakt med Uvett snarest slik at vi i samarbeid får utarbeidet en plan for hvordan opplæringen av våre ansatte skal foregå.

Tiltak: Alle institutt skal ha emner som anvender IKT som infrastruktur og læringsverktøy, inkludert forsøk med elektroniske mapper.

Undervisningspersonalet

”For høyere utdanning kan det stilles spørsmål om grad av vitenskapelig standard når det gjelder dokumentasjon av undervisningspraksis og utvikling av pedagogisk kompetanse. For å dokumentere høy vitenskapelig standard på undervisning, kreves flere perspektiver. Vi kan ikke ta for gitt at en dyktig forsker også er en god underviser. Undervisning må vurderes gjennom både teori om undervisning og forskning på praksis. Praksis blir utviklet ved at man kombinerer refleksjon over teori, forskning og dessuten erfaringsbasert kunnskap om undervisning. Alle disse perspektivene bør være til stede for at vi skal kunne snakke om høy vitenskapelig standard i undervisning. Både læring om undervisning og kunnskap om undervisning må demonstreres for at høy vitenskapelig standard skal dokumenteres. Fakultetsledelsen har ansvar for at fagmiljøene får nødvendig faglig pedagogisk støtte til for å forbedre undervisningskvaliteten.”⁴

Følgende tiltakspunkt skisseres i undervisningstrategien:

Tiltak:

Fakultets- og instituttledelsen skal i samarbeid sørge for at den enkelte kan utvikle sin pedagogiske kompetanse. Utviklingsarbeid kan honoreres med lønnsopprykk.

SV-fakultetet må ta initiativ til at det både på fakultetet og Universitetet i Tromsø blir utarbeidet klarere retningslinjer for hvordan pedagogisk kompetanse skal vurderes og gi større meritterende verdi enn i dag.

Dokumentasjon av pedagogisk kompetanse kan skje gjennom Pedagogiske mapper (Teaching portfolios).

SV-fakultetet vil ta initiativ til systematisk bruk av kollegaveiledning.

Midlertidig tilsatte, teknisk ansatte og studenter på høyere grad som får undervisningsoppgaver, må få tilbud om pedagogisk skoling.

³ SV-fakultetets undervisningsstrategi, s. 2.

⁴ SV-fakultetets undervisningsstrategi, s. 3

STUDIEPROGRAMKVALITET

Mål: Studieplanen for hvert studieprogram og organiseringen av læringsarbeidet i det enkelte studieprogram skal være lagt opp på en måte som sikrer studentene et godt studietilbud og gode arbeidsvilkår.

Studieprogramprofil

Programstyret for urfolksstudier rapporterer at det vil være en utfordring å opprettholde den internasjonale profilen i studieprogrammet. Kravet fra departementet om at søkere til kvotestipend må komme fra et universitet som har samarbeidsavtale med UiT har ført til en drastisk reduksjon av antallet kvalifiserte søkere som får sin søknad behandlet. Programstyret for urfolksstudiet er svært bekymra for muligheten til å opprettholde en internasjonal gruppe når stipendordninger som kvote og Norad Fellowship Programme snevres og reduseres slik regelverket nå legger opp til. En sammensatt studentgruppe representerer stor verdi for utviklingen av det faglige og sosiale miljøet i tilknytning til studiet. De ulike studentgruppene bidrar med sine ulike bakgrunner og erfaringer til å gjøre faget rikere. Kunnskapen som studentene bringer med seg fra sine respektive hjemland utgjør en unik form for kunnskap som alle i studentgruppen drar fordeler av.

Programstyret for fredsstudiet rapporterer om den samme problemstillingen for sine kvotesøkere. Programstyret påpeker at mangfoldet av studenter er svært viktig for studiets faglige og sosiale dimensjon. Fredssenteret har lite ressurser til å arbeide for å få i stand samarbeidsavtaler som sikrer at mangfoldet av studenter ivaretas, og dette vil være en stor utfordring for senteret i framtida.

Fakultetet ser viktigheten av at UiT legger til rette for bred rekruttering av internasjonale studenter til studietilbudene ved vårt fakultet, og vil bistå fagmiljøene i det videre arbeidet med strategier som er med på å sikre stipendordninger og bred rekruttering.

SV-fakultetets internasjonale program er ikke bygd opp likt. Master i urfolksstudier (MIS) har i liten grad spesialtilpassede emner, men er satt sammen av emner fra ulike fagmiljø (dvs. disiplinære emner). Evalueringer har flere ganger vist manglende sammenheng mellom de ulike emner det undervises i. Undervisningen på de ulike emnene tar for lite hensyn til programmets profil. Programstyret ønsker å identifisere hva som ligger til grunn for dette og forbedre dette. Dette er en problemstilling vi kjenner igjen fra andre tverrfaglige program og som ikke er spesielt for internasjonale program.

Praksis

Programstyret for profesjonsstudiet i psykologi har tidligere rapportert om tilbakemeldinger fra studenter som synes det er for stor avstand mellom teori og praksis de har på klinikker. Dette er også tema i årets programrapport. Fagmiljøet har lenge vært kjent med problemstillingen og har forsøkt å iverksette kvalitetsforbedrende tiltak. Hovedproblemet er at Institutt for psykologi har liten mulighet til påvirke innholdet i praksisen som studentene tilbys på klinikkene. IPS har initiert en sak om opprettelse av egen praksisklinikk for å imøtekomme kravet om bedre integrasjon mellom teori og praksis. I rapporteringsperioden har IPS fått midlertidig tillatelse til å etablere egen praksisklinikk i påvente av forhandlinger med UNN om ny klinikkordning. Studentene har gitt svært gode tilbakemeldinger i evalueringen av praksisen ved den interne klinikken.

Programstyret for bachelor i helseadministrasjon rapporterer at det er igangsatt et arbeid for å få etablert praksisplasser ved helseforetak i Nord-Norge. Dersom en slik ordning blir igangsatt

vil det gi studentene ved helseadministrasjon en unik mulighet til få relevant praksis i studietiden. Den helseadministrative utdanningen er spesiell og det eksisterer kun to slike utdanninger i Norge, og da er det ekstra viktig at studentens faglige kompetanse gjøres kjent for arbeidsmarkedet gjennom tiltak som for eksempel praksisplasser.

Internasjonalisering - Utveksling 2005/2006

Høsten: 40 studenter

Våren: 18 studenter

Totalt: 58 studenter i løpet av det akademiske året 2005/2006

Størstedelen av de som reiser på utveksling er bachelorstudenter. På alle bachelorprogrammene, med unntak av Russlandsstudier, er mulighetene for å reise på utveksling gode. De fleste masterprogrammene har rom for et semesters utvekslingsopphold. Det skyldes derfor ikke mangel på muligheter at ikke flere reiser ut. De som reiser ut er stort sett fornøyde med oppholdet.

Programstyret for russlandsstudier arbeider for at det skal etableres utvekslingsmuligheter i Russland. Utfordringene for dette studieprogrammet består blant annet i språkproblemene som studentene møter når de skal på utveksling til Russland. Det finnes ikke engelskspråklige emnetilbud ved de institusjonene som vi samarbeider med i tilknytning til dette studiet, og våre studenter på bachelornivå har for dårlige kunnskaper i russisk språk til å avlegge eksamen på russisk.

Studentene har et mangfold av avtaler å velge mellom og utvekslingsopphold innpasses både som frie støtteemner og som fordypning innenfor programmet. Dette innebærer ofte at et utvekslingsopphold krever individuell saksbehandling og faglig vurdering, siden ingen studenter har gjort samme valg tidligere. Med noen unntak har ikke instituttene utarbeidet vurderinger eller anbefalinger av kurs og emnekombinasjoner ved utenlandske utdanningsinstitusjoner. Det virker som det generelt er lite faglig samarbeid/kontakt over landegrensene.

Det er ikke gjort noe systematisk undersøkelse, men et inntrykk er at mange studenter reiser uavhengig av faglige avtaler, de er opptatte av språk og land, ikke av det faglige tilbudet dit de drar. Kanskje er dette en refleksjon av at det ved mange institutter i liten grad fokuseres på hva fagmiljøer utlandet kan tilby.

Det er store forskjeller på hvor mange som reiser på utveksling ved de ulike bachelorprogrammene ved fakultetet, selv om en tar høyde for at noen programmer har få studenter.

Det universitetet som tiltrekker flest studenter er University of California, Berkeley.

Studiepoeng avlagt i utlandet er ikke registrert på flere av studentene som var på utveksling høsten 2005. I noen tilfeller kan det skyldes at studenten også var på utveksling våren 2006 og har enda ikke rukket å søke om innpassing. I andre tilfeller kan det bety at studentene tror at innpassing skjer automatisk eller at de ikke ønsker å bruke utvekslingsoppholdet i graden sin. Men det er likevel i deres interesse at studiepoeng avlagt i utlandet blir registrert, selv om de ikke blir innpasset i graden.

HØSTEN 2005:

Bilaterale avtaler

UC Berkeley

Statsvitenskap/Organisasjon og ledelse: 5 BA- studenter. 4 MA- studenter.

Psykologi: 2 BA-studenter

MPCT: 2 studenter

Filosofi: 1 MA-student

Andre bilaterale avtaler:

Psykologi: 3 BA-studenter.

Sosialantropologi: 1 BA-student

Erasmus, Nordplus, North to North:

Sosialantropologi: 5 BA-studenter

Statsvitenskap: 2 BA-studenter, 2 MA-studenter.

Psykologi: 1 BA-student, 3 profesjonsstudenter

Sosiologi: 2 BA-studenter

Arkeologi: 1 BA, 1 MA-student

Helseadministrasjon: 1 BA-student,

Historie: 1 MA-student,

Pedagogikk: 1 BA-student

Planlegging: 1 BA-student

Religion: 1 MA-student

VÅREN 2006:

Bilaterale avtaler:

UC Berkeley

Statsvitenskap: 6 BA-studenter, 1 MA-student

MPCT: 1 student

Helseadministrasjon: 1 student.

Erasmus, Nordplus, North to North:

Sosialantropologi: 4 BA-studentar

Historie: 1 BA-student, 2 MA-studentar

Psykologi: 1 profesjonsstudent

Sosiologi: 1 BA-student.

Studieinnsats

Mål: Studentene skal ha en studieinnsats som gjør dem i stand til å oppnå de faglige læringsmålene på emner og program innenfor normert studietid.

Overdimensjonerte emner

Programstyret for arkeologi tok i fjor opp diskusjonen om hvorvidt ex. phil. og ex. fac. er overdimensjonert i arbeidsomfang som 10 poengs emner. I fjor behandlet Studieutvalget en sak om hvorvidt ex. phil. var overdimensjonert. Det ble verken gjort noe vedtak på endring av arbeidsomfang eller gitt noen anbefaling om redusert arbeidsomfang på emnet. I årets programstyrerapport fra arkeologi tas problematikken opp på nytt. Det samme gjør programstyret for filosofi, som viser til at ved UiO og UiB er timeantallet økt på ex. phil. med

forbedret resultat. Programstyret for filosofi peker på at økt timeantall ikke nødvendigvis er et uttrykk for økt arbeidsmengde for studentene.

Programstyret for filosofi reiser en svært interessant diskusjon om studentenes studieinnsats. Evaluering av Kvalitetsreformen⁵ viser til at studentenes totale arbeidsinnsats ikke øker selv om Kvalitetsreformen generelt sett har ført til flere seminarer og flere oppgaveinnleveringer.⁶ Det finnes imidlertid ingen funn ifølge evalueringsrapporten, som kan vise til at redusert tid til undervisning fører til økt tid på selvstudier.

Ettersom fagmiljøet ved arkeologi rapporterer at ex. phil. kan være overdimensjonert, har vi ønsket å se finne ut om det er noe som kan tyde på at bachelorstudentene i arkeologi har en uforholdsmessig stor studieinnsats.

Følgende spørsmål ble stilt til alle som svarte på Studentundersøkelse SVF, og vi har i tabellen nedenfor hentet ut data som kun gjelder for bachelorstudentene i arkeologi.

”Hvor mye tid bruker du på studiet i snitt? Ta med tiden du bruker på forelesning, seminar, kollokvie, selvstudium, oppgaveskriving o.l.”

Bachelorstudenter i arkeologi	Prosent	Antall
Opptil 10 timer per uke	15,4 %	2
11-20 timer per uke	61,5 %	8
21-30 timer per uke	23,1 %	3
31-40 timer per uke	0 %	0
Mer enn 40 timer per uke	0 %	0
Totalt	100%	13

(Studentundersøkelse SVF)

Tallene for bachelorstudentene i arkeologi inkluderer ikke førstesemesterstudentene på programmet. Ingen førstesemesterstudenter på arkeologi svarte på undersøkelsen.

Studieinnsatsen blant studentene på bachelorprogrammet i arkeologi kan ikke sies å være svært høyt på bakgrunn av disse dataene. Vi vet ikke med sikkerhet om det er de mest aktive studentene som har svart, men vi har god grunn til å tro det for alle disse respondenter har svart at de følger undervisning ”ofte” (15,4%) eller ”som regel alltid” (84,6%). Det er en svært god frammøteprosent, og ettersom majoriteten av disse studentene har en studieinnsats på 11-20 timer i uken, kan det være at studentene legger liten tid i studiene utenom undervisningsaktivitetene. Det er interessant at bachelorstudentene i arkeologi ifølge disse tallene har relativt lavt studieinnsats samtidig som programstyret rapporterer at de har god gjennomstrømming.

Dersom arbeidsomfanget er for stort på ex. phil. og ex. fac. burde det kunne gjenspeiles i den totale studieinnsatsen til alle våre bachelorstudenter i førstesemester.

Total studieinnsats for førstesemesterstudenter ved SVF	Prosent	Antall
Opptil 10 timer per uke	12,3 %	9
11-20 timer per uke	21,9 %	16
21-30 timer per uke	41,1 %	30
31-40 timer per uke	17,8 %	13
Mer enn 40 timer per uke	6,8 %	5
Totalt	100%	73

(Studentundersøkelse SVF)

⁵ På oppdrag fra Forskningsrådet har NIFU STEP og Rokkansenteret gjennomført en evaluering av Kvalitetsreformen. Det foreligger en foreløpig rapport som er publisert på Forskningsrådets hjemmeside. Den endelige rapporten vil være klar tidlig i 2007.

⁶ Jamfør Elisabeth Hovdehaugen og Per Olav Aamodt: Studiefrafall og studiestabilitet, s. 63-64.

Majoriteten av våre bachelorstudenter har en studieinnsats i snitt på 21-30 timer per uke, og for en fulltidsstudent er dette ikke å betrakte som en usedvanlig høy studieinnsats. For fulltidsstudenter vil et snitt på 31-40 timer per uke være som forventet. Også her må vi betrakte disse studentene som såkalt aktive studenter: 89,3% svarte at de deltar "ofte" (16%) eller "som regel alltid" (73,3%) på undervisning. Gitt den relativt lave studieinnsatsen og at en del av førstesemesterstudiet innebærer obligatorisk deltakelse på seminar, kan det se ut som studentene bruker liten tid på selvstudium.

Fakultetet har liten grunn til å tro at studentene bruker uforholdsmessig mye tid på ex. phil.. Vi har nylig gjennomført en evaluering av ex. phil.-studiet (heretter kalt Evaluering ex. phil.) hvor vi blant annet spurte om tidsbruk. Undersøkelsen ble sendt til alle studenter registrert på Tromsøvarianten, og tallene gjelder altså ikke bare for studenter som har sin programtilhørighet på SV-fakultetet, men for hele UiT. Tallene i tabellen under viser svarene til programstudentene, enkeltemnestudentene er holdt utenfor.

"Hvor mye tid bruker du i snitt på ex. phil.-studiet?"

Programstudenter (alle UiT)	Prosent	Antall
0-5 timer per uke	45,7 %	75
6-10 timer per uke	43,3 %	71
11-15 timer per uke	8,5 %	14
Mer enn 15 timer per uke	2,4 %	4
Totalt	100%	164

(Evaluering Ex. phil.)

89% av programstudentene oppgir å bruke 10 timer per uke eller mindre på Ex. phil.-studiet, og så mye som 45,7% bruker kun opptil 5 timer per uke. 10,9% oppgir å bruke mer enn 10 timer i uken. Tallene gir liten grunn til å tro at studentene bruker uforholdsmessig mye tid på ex. phil.-studiet, men det kan likevel være at studentene bruker mer tid på dette emnet enn de gjør på de andre emnene som inngår i programmet de går på. I evalueringen av ex. phil.-studiet spurte vi også studentene om deres totale studieinnsats:

"Hvor mye tid bruker du på studiene totalt? Ta med tiden du bruker på forelesning, seminar, kollokvie, selvstudium etc. Tid du bruker på lunsjpauser og lignende skal ikke tas med."

Programstudenter (alle UiT)	Prosent	Antall
Opptil 10 timer i uken	17,7 %	29
Opptil 20 timer i uken	26,2 %	43
Opptil 30 timer i uken	39 %	64
Opptil 40 timer i uken eller mer	17,1 %	28
Totalt	100%	164

(Evaluering Ex. phil.)

82,9% oppgir å bruke 30 timer per uke eller mindre på studiene totalt sett. Dersom den forventede tidsbruken skal gjenspeile en normalarbeidsuke, må konklusjonen fra denne undersøkelsen være at også majoriteten av førstesemesterstudentene (hele UiT) bruker for liten tid på studiene.

SV-fakultetet slutter seg til Programtyret for filosofi som ikke ønsker å redusere omfanget av undervisningsaktivitetene på ex. phil. Det er mulig at studentene bruker mer tid på dette emnet enn de andre emnene de tar, men løsningen synes ikke være å redusere undervisningsaktiviteten på ex. phil., men i stedet å øke undervisningsaktivitetene på andre emner i førstesemesterstudiet slik at studentenes totale studieinnsats øker. I tillegg vil det

være svært viktig at førstesemesterstudentene blir fortalt viktigheten av gode studievaner og jevn arbeidsinnsats⁷.

Generelle funn om studieinnsats

Bachelorstudenter ved SVF	Prosent	Antall
Opptil 10 timer per uke	12,0 %	17
11-20 timer per uke	35,9 %	51
21-30 timer per uke	31,0 %	44
31-40 timer per uke	16,9 %	24
Mer enn 40 timer per uke	4,2 %	6
Totalt	100%	142

(Studentundersøkelse SVF)

Alle studenter ved SVF	Prosent	Antall
Opptil 10 timer per uke	13,0 %	51
11-20 timer per uke	24,9 %	98
21-30 timer per uke	37,7 %	148
31-40 timer per uke	20,6 %	81
Mer enn 40 timer per uke	3,8 %	15
Totalt	100%	393

(Studentundersøkelse SVF)

Vi forventer at studentenes totale arbeidsinnsats skal gjenspeile en normalarbeidsuke. Tallene i tabellen til venstre viser at av bachelorstudentene er det kun 21,1% som bruker tilnærmet normal arbeidstid eller mer. De øvrige, 78,9% bruker altså mindre tid på studiene. Tallene for alle studentene i tabellen til høyre viser til en litt bedre studieinnsats, 24,4% oppgir å bruke tilnærmet normal arbeidstid eller mer på studiene.

Vi har grunn til å tro at de reelle tallene er lavere enn denne undersøkelsen viser. Vi tror at majoriteten av de som har besvart undersøkelsen kan betegnes som de aktive studentene fordi overraskende mange oppgir å delta på undervisning: 85,3% oppgir at de "ofte" eller "som regel alltid" alltid deltar på undervisning. Tilbakemeldinger fra mange fagmiljø og studenter viser til en annen tendens, nemlig at mange studenter uteblir fra undervisningen. Av den grunn tror vi at studieinnsatsen for alle studentene er lavere enn det som framkommer i disse tallene.

Den lave studieinnsatsen bør være et tema i alle fagmiljø som opplever lavt oppmøte til undervisning. Det er svært viktig at studentene blir fortalt hva som forventes av innsats ved starten av studiet og underveis. Programstyret for profesjonsstudiet i psykologi rapporterer at flere studenter oppgir å bruke mindre enn 37 timer i snitt per uke, og mange oppgir at undervisning kolliderer med inntektsgivende arbeid. Programstyret synes det er en bekymringsfull utvikling og har som mål å tydeliggjøre overfor studentene hva som forventes av studieinnsats. Programstyret for bachelor i sosialantropologi rapporterer at studentene har gitt tilbakemeldinger om for stor arbeidsbyrde i programmet. Men majoriteten av studentene oppgir at de bruker i snitt 20 timer i uken på studiene, og fagmiljøet ved Institutt for sosialantropologi mener det er uaktuelt å redusere på arbeidsmengden.

Tallene fra Studentundersøkelse SVF tyder på at det er for stor avstand mellom studentenes studieinnsats og forventet studieinnsats. I Programstyrerapporten for bachelor i historie framgår det at studentene i programevaluering har fremmet ønske om mer undervisning, flere krav om framlegg eller andre arbeidskrav. Studentene ser i stor grad ut til å knytte studieinnsats til undervisningsrelaterte aktiviteter og de ønsker et studieløp med forpliktende aktiviteter knyttet til læringen.

Det er ikke gitt at høyt tidsbruk på studiene alene fører til bedre gjennomstrømming og bedre resultat, men vi må anta at studieinnsats til en viss grad må kunne gjenspeiles i studentenes

⁷ På fakultetets velkomstmøte for nye studenter på lavere grad holdt Dekan tale til studentene om studentlivet. I talen ble det understreket hvor viktig det er å være aktiv i studiet, delta på undervisning og være tilstede på campus, og at vi forventer at studentenes studieinnsats er tilnærmet en normalarbeidsuke.

faglige prestasjoner. Karaktergivningen ved fakultetet omtales senere i rapporten. Det er likevel verdt å nevne at karakterfordelingen ved fakultetet ikke gjenspeiler spesielt dårlige prestasjoner.

Tiltak: SV-fakultetet oppfordrer alle fagmiljø til å bli tydeligere overfor studentene på hva som forventes av studieinnsats. Studentene må fra starten av studiet få innarbeidet gode studievaner og jevn arbeidsinnsats.

RESULTATKVALITET

Mål: SV-fakultetet arbeider for at flest mulig studenter skal oppnå faglig gode resultater og kunne gjennomføre studiene innenfor normert studietid.

Gjennomstrømming

Våre fagmiljø har svært ulik problemstilling når det gjelder gjennomstrømming: På den ene siden har vi profesjonsstudiet i psykologi-, arkeologi- og PPU-studiet som har svært god gjennomstrømming, og på den andre siden har vi de fleste andre som rapporterer om for dårlig gjennomstrømming, og det gjelder særlig masternivå.

Formalisering plikter og rettigheter

Mange av årets programstyrerapporter problematiserer den lave gjennomstrømmingen på masternivå, og med ett unntak, sees tiltakene i sammenheng med plikter og rettigheter i veiledningssituasjonen. I det følgende vil vi gi noen eksempler på hva våre fagmiljø skisserer av problemstilling og tiltak:

Programstyret for masterstudiet i filosofi rapporterer om lav gjennomføring på masterstudiet. Programstyret ber instituttet fokusere på veilederforholdet, og skisserer et mer forpliktende løp for både student og veileder innenfor normert tid.

Studentene ved Institutt for planlegging og lokalsamfunnsforskning ønsker mer formalisert opplegg med veileder. Slik det er nå er det tilfeldig og personavhengig.

Programstyret for urfolksstudiet rapporterer at altfor få studenter gjennomfører på normert tid. Programstyret vil kartlegge årsaken(e) til problemet. Programstyret for fredsstudiet rapporterer at studentene, og særlig de nordiske, har problemer med å gjennomføre skriving av masteroppgave innenfor normert studietid.

I rapporteringsåret ble det gjennomført en undersøkelse blant masterstudentene i sosiologi. Hensikten med undersøkelsen var å kartlegge hvordan studentene vurderte veiledningssituasjonen. En del av studentene ga tilbakemeldinger om at veiledningssituasjonen opplevdes som uklar og lite tilfredsstillende. Institutt for sosiologi vil på bakgrunn av funnene utarbeide retningslinjer for veiledning. I tillegg vil studieplanen for masterstudiet tydeliggjøres mer på forhold som gjelder frister, veiledning og skriving av masteroppgaven.

Programstyrene for master i statsvitenskap og organisasjon og ledelse rapporterer at det er knyttet størst problemer til skriving av masteroppgaven i forbindelse med gjennomstrømming. Det er behov for veiledningskontrakter der studentens og veilederens plikter og rettigheter framkommer. Programrapporten skisserer flere mulige tiltak for å bedre gjennomstrømmingen - frist for innlevering av projektskisse til godkjenning i 2. semester

- oppnevne veileder i 2. semester
- revurdere undervisningen i metode: bedre tilpasning til den type oppgave som studentene skriver
- større belønning av veiledere som får kandidatene igjennom på normert tid. Beløp endres fra kr 7 000,- til kr 10 000,-. Beløp endres fra kr 7 000,- til kr 0,- for kandidater som ikke fullfører på normert tid.
- Instituttet har opprettet et fag- og veiledningsseminar for å bedre framdriften.

Programstyret for master i religion rapporterer at studentene bruker for lang tid på masteroppgaven, og tror det kan være et etterslep fra hovedfag. Programstyret ønsker at veileder skal være aktivt med å definere mål og delmål i skrivearbeidet. Programstyret foreslår at veiledningstimene fordeles tidlig og at det etableres tydelige mål for skriveprosessen for hver veiledningstime.

Programstyret for sosialantropologi rapporterer at utfordringen ligger i å få studentene til å skrive masteroppgaven i henhold til normert tid. Fagmiljøet har iverksatt følgende tiltak i rapporteringsåret for å bedre gjennomstrømmingen på masternivå:

- strammere struktur i forholdet mellom veileder og student
- innføring av pliktige veiledningstreff
- retningslinjer og begrensninger for endring av prosjekt etter opptak til programmet
- arbeidskrav om innlevering av utkast av masteroppgaven én måned før endelig innleveringsfrist
- obligatorisk deltakelse på skriveseminar i studentenes 3. semester

Gjennomføringen er også lav ved masterstudiet i pedagogikk, men Programstyret for masterprogrammet i pedagogikk problematiserer ikke gjennomføringen i like stor grad som de andre programstyrene. Programstyret vil rekruttere nye studenter på masterprogrammet i pedagogikk til å delta i forskningsprosjekt som ledes av fagmiljøets vitenskapelige ansatte for å bedre gjennomstrømming blant masterstudentene. Utover dette tiltaket rapporteres eller drøftes ikke veiledersituasjonen slik de øvrige programstyrene gjør. I den delen av programstyrerapporten som omhandler karakterfordeling kommenterer programstyret for pedagogikk den lave forekomsten av karakterene E og F, og skriver at god veiledning sikrer at nesten ingen får disse karakterene. Det kan tolkes dit hen at studentene i samråd med veileder bruker lang tid på masterstudiet for å oppnå gode karakterer. Programstyret for statsvitenskap hevder i sin rapport at et av de viktigste suksesskriteriene for et fagmiljø nettopp er å kunne få studentene igjennom studiene på normert tid. Holdningen som programstyret for statsvitenskap gir uttrykk for er i overensstemmelse med en av de viktigste intensjonene med Kvalitetsreformen og samsvarer med fakultetets mål for alle studieprogram. Fakultetet ber Programstyret for masterstudiet i pedagogikk om å gjennomgå en grundig evaluering av veiledningspraksisen ved instituttet med start i inneværende studieår. Veiledningspraksisen skal gjenspeile at det er fullt mulig for studentene å gjennomføre på normert tid. Det er ikke et mål at studentene skal oppnå best mulige karakterer hvis det går på bekostning av gjennomføring. Målet er at studentene skal kunne tilegne seg de faglige læringsmålene innenfor normert studietid.

Fagmiljøet ved PPU-studiet refererer til en studentavtale som skal sikre at hver enkelt student får relevant faglig oppfølging gjennom studiet. Studentavtalen er en presisering av IPLU's forpliktelser overfor studentene og studentenes ansvar for egen læring, som gruppe og som individer. Fakultetet synes det er svært positivt at majoriteten av våre fagmiljø foreslår konkrete tiltak for å forbedre gjennomføringsevnen, og det er spesielt masteroppgaven som representerer størst problemer. Ved å formalisere veiledersituasjonen, slik nevnt i eksemplene overfor, blir det større fokus på progresjon i studiet både blant studenter og ansatte som er

involvert i studiet. Formaliseringen av veilederforholdet er et skritt i riktig retning. Men det er ikke tvil om at det vil bli spennende å følge med på gjennomføringsstatistikken ved Institutt for statsvitenskap etter at de økonomiske tiltakene er iverksatt.

Tiltak:

Fakultetet ber alle fagmiljø som forvalter masterstudier å ha et særskilt fokus på gjennomføringen på masteroppgaven ved å formalisere plikter og rettigheter i veiledningssituasjonen.

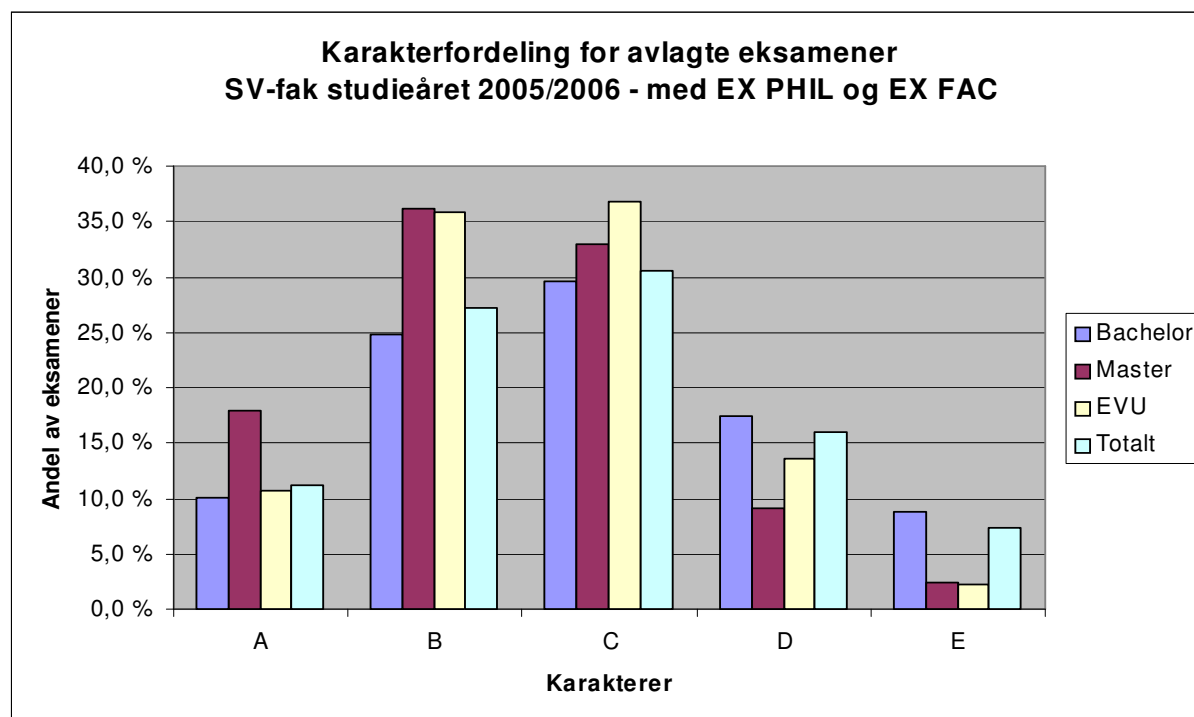
Studentens og veileders plikter og rettigheter skal være tilgjengelig på nettsidene.

Veilederpraksis skal gjenspeile normert studietid. Det anbefales å rette et særlig fokus på veiledningspraksis i lærermøter, i evaluering av studiene og i styrende organer.

Iverksetting av tiltaket skal gjennomføres senest innen utgangen av våren 2007.

Karakterfordeling

SV-fak	A	B	C	D	E	F
Bachelor	10,0 %	24,8 %	29,6 %	17,5 %	8,8 %	9,3 %
Master	17,9 %	36,1 %	33,0 %	9,1 %	2,4 %	1,5 %
EVU	10,7 %	35,8 %	36,8 %	13,7 %	2,3 %	0,9 %
Totalt	11,2 %	27,1 %	30,5 %	16,0 %	7,4 %	7,6 %

Bachelor	n=	5442
Master	n=	991
EVU	n=	431
Totalt	n=	6864

Karakterstatistikken for hele SV-fakultetet for rapporteringsåret er nesten identisk i forhold til i fjor. På master og EVU ser vi at det er en relativt stor bruk av karakteren B i. Mange fagmiljø er svært opptatte av at det er urimelig å sammenligne karakterfordelingen på bachelor- og masternivå siden det er ulike opptakskriterier. På masternivå er det foretatt en siling av studentene gjennom karakterkravet, noe som ikke skjer på de åpne studiene på bachelornivå.

Programstyret for filosofi rapporterer at karakterskalaen blir brukt i større grad enn tidligere. Institutt for filosofi har i rapporteringsperioden gjennomført tiltak på masternivå for å få til en bedre karakterfordeling: Veileder sitter ikke lenger i eksamenskomiteen. Fakultetet synes det er bra at Institutt for filosofi har tatt problematikken omkring karakterfordeling alvorlig og at det er iverksatt tiltak. I doktorgradsutdanningen har det lenge har vært gjeldende praksis at veileder ikke sitter i bedømmelseskomiteen. Det er ikke urimelig at veileder tas ut av eksamenskomiteen på masternivå ettersom masteroppgaven skal være et selvstendig arbeid.

Fakultetet stiller seg positiv til at Institutt for filosofi har tatt veileder ut av eksamenskomiteen og oppfordrer andre fagmiljø til å vurdere å gjøre det samme.

RELEVANS

Dette kvalitetsaspektet er spesielt retta mot utvikling og gjennomføring av etter- og videreutdanningstilbud og er stort sett ikke kommentert spesielt i evalueringen av de etablerte programmene.

DEL 2 PHD-UTDANNINGEN